

Hänvisning
Mikael Wennström

Kontaktperson
David Ståhlman

Ärende
**FÖRSLAG MÖTESAGENDA 6 STYRGRUPP VA-
PLAN ÅLAND**

Tid: Onsdag 8 mars kl. 13:15-15:30
Plats: LR, Nyhamn

Närvarolista:

Ordinarie

Dina Friberg, Eckerö kommun

Emma Saarela, Eckerö kommun

Hans-Kristian Skaag, Föglö kommun

Kai Söderlund, Mariehamns stad

Mikael Wennström, ordförande

Suppleanter

Erika Gottberg, Saltviks kommun

Erik Nordback, Sunds kommun

Johan Willstedt, Lemlands kommun

Sakkunniga

Christian Nordas, Ålands Vatten Ab

David Ståhlman, protokollförare

Frånvarande:

Erik Brunström, Finströms kommun

Michael Lindbäck, Jomala kommun

§80

Ordförande öppnade mötet.

§81

Mötesagendan godkännandes.

§82

Förslag på kommande möten godkändes enligt följande:

Åttonde styrgruppsmötet hålls tisdag 4 april kl. 13:15 på ÅV.

Nionde styrgruppsmötet hålls tisdag 9 maj kl. 13:15 på LR.

Tionde styrgruppsmötet hålls tisdag 6 juni kl. 13:15 på ÅV.

§83

VA-taxadebatt

En artikel i Ålandstidningen 25.02.2017 föranledde att mötet påbörjades med en allmän diskussion utifrån några på förhand bestämda frågeställningar.

- *Är frågeställningarna i debatten rimliga, sakliga och faktabaserade?*

MW ställde frågan om styrgruppen bör initiera en diskussion med näringslivet? KS frågade om en sådan hör ihop med VA-plan? I så fall kan den kopplas till VA-policy om hållbar VA-finansiering. CN ansåg att man bör avvakta till nästa inspel och likt då som nu ge ett sakligt bemötande. Det bör framhållas att alla industrier inte ifrågasätter prisbilden enligt CN. T.ex. Chipsen har inte haft några invändningar på vattentaxan. Chipsen debiteras direkt av Ålands vatten, inte via någon kommun.

- *Hur ser taxamodeller för industri ut på andra orter, ex. Industripaket subventionering?*

Inget exempel lyftes fram. Men styrgruppen konstaterade att subventionering av VA-taxa med skattemedel för industrin är en näringspolitisk fråga i kommunerna.

DF konstaterade att kommunerna har olika upplägg på taxor. Eckerö har olika grundavgifter beroende av förbrukningsmängd. Grundavgiften blir högre om årsförbrukningen är större än 250 m³. JW konstaterade att Mariehamn har ett annat taxaupplägg än övriga kommuner. Mariehamn tar måtarhyra istället för grundavgift. KS menade att grundavgift kombinerat med låg förbrukning ger dyra m³. KS föreslog att kommunerna i planeringssyfte kan göra en beräkning för vilka förutsättningar som finns att ta emot en etablering av industri i sitt verksamhetsområde.

- *Kan VA-taxor sänkas långsiktigt?*

HS: Grundavgifter i Föglö möjliggör kostnadstäckning för vattenförsörjning men inte för avloppsförsörjningen. MW berättade att i lagrevideringen är det på förslag att möjliggöra grundavgift för avloppsförsörjningen. Enligt CN är ett utökat samarbete inom VA-sektorn en förutsättning för att kunna bromsa ökande VA-taxor.

- *Är det billigare att rena grundvatten? Vilken tillgång finns på Åland?*

MW berättade att LR har för avsikt att undersöka om större grundvattenförekomster på Åland kunde nyttjas mer.

- *Lägre taxa vid renare vatten? Bevisning att vatten försvinner, lägre taxa? Lokal avloppsrening?*

Enligt HS kan brukare i Föglö mäta vatten för bevattning separat och då bli debiterad en lägre avgift. KS berättade att Chipsen har lokal rening och debiteras för avloppsvattnet beroende på innehåll som pumpas in vilket förutsätter kontrollmätning.

Följande frågor diskuterades inte men tas med i protokollet:

- *På vilka grunder motiveras en sänkning från industrin?*
- *Vad händer på orter med industrier där VA-taxan är högre, har höjts?*
- *Självkostnadsprincip, var går gränsen för taxor om de ska bli självbärande? Vad kan göras utifrån taxan med självkostnadsprincip, och vad innebär det för VA-utvecklingsplaner?*

§84

LR-nyttjande av kommunernas digitala VA-nät.

På förslag av LR:s GIS-ansvarige Mats Karlsson har begärts klargörande om möjligheten för LR att nyttja kommunernas digitala VA-ledningsnät i GIS-tjänsten Geosecma. VA-utredaren berättade att det kunde fungera som ett bra planeringsunderlag för kommunerna och att det varit ett önskemål från flera VA-tjänstemän att vilja kunna se VA-nätet som en helhetsbild.

Förslaget ledde in på diskussion om vilka uppgifter om ledningsnät som kan vara känsliga, och vilka regler som finns idag. HS menade att det är viktigt att behörigheten till uppgifterna ska vara begränsade till offentligt anställda tjänstemän som har användning av dem. Säkerhetsaspekten kring användning, lagring och delning bör förtydligas kring VA-geodata samt övrig samhällsinfrastruktur. Delning av VA-nät mellan kommunala tjänstemän är rimligt för att bilda en god översikt. Gällande detaljnivå av kartor till VA-utvecklingsplaner föreslog CN en offentlig och en detaljerad kartvisualisering. DF har som privatperson kunnat begära ut dwg-filer över VA-nät utan några restriktioner vilket tyder på att det råder oklarheter kring hur liknande uppgifter bör eller får hanteras.

Styrgruppen beslutade förorda att kommunernas VA-ledningsnät synliggörs i Geosecma, men att begäran ska göras från LR som administrerar tjänsten. VA-utredare ska vara behjälplig med att ta fram ett dokument om kommunens medgivande för användning av VA-ledningsnätuppgifter i Geosecma.

§85

ABCD-process hållbara VA-lösningar.

7 februari hölls den sista delen i ABCD-processen om hållbar VA-lösningar. Fyra olika workshopmöten har hållits med de fyra hållbarhetsprinciperna som ledstjärna. Utfallet håller på att sammanfattas och kommer läggas upp på hemsidan. VA-utredare meddelar styrgruppen när sammanställning är klar. Resultatet av processen föreslås användas som bilaga till VA-planen. Styrgruppen tar en diskussion utifrån materialet när sammanställningen är klar, och beslutar på vilket sätt de kan omfatta innehållet för att dokumentet ska få tyngd för att vidare föra diskussion med beslutsfattare.

§86

VA-utvecklingsplaner.

VA-utredaren informerade att möten med kommunerna har börjat inbokas. En digital plattform har skapats där kommunerna har tillgång till gemensam information gällande VA-utvecklingsplanerna. Länken till plattformen kommer delges styrgruppsmedlemmarna. Enligt beslutad tidsplan har arbetet påbörjats försenat, vilket beror på inklad hållbarhetsprocess.

Styrgruppen förde en diskussion om VA-utvecklingsplaners innehåll. MW påpekade att det är viktigt få fram behovet av framtida VA-volymer. HS framhöll att samma frågeställningar till mallen inte är lika relevanta för stad, landsbygd och skärgård. CN ansåg att fokus ska ligga på det allra väsentligaste, identifiera behov, göra grov kostnadskalkyl och sedan förhålla det till befintlig taxa och gemensam VA-policy. JW vill se en tydlig koppling mellan VA-utvecklingsplan och andra fastslagna dokument inom samhällsplanering. MW ville se en färdig konkret mall för styrgruppen att ta ställning till under nästa styrgruppsmöte.

EN framhöll att det tar tid att få igenom beslut i kommuners olika instanser. ES berättade att förfarandet i Saltvik är att underlag inför nämndmöten ska skickas ut 3 veckor i förväg, och att det alltid finns risk för återremiss eller bordläggning. HS berättade att olika kommuner kan få ett beslut snabbare beroende på deras sätt att arbeta mot beslutsfattarna. JW menade att samrådsförfarande bör inkluderas om ärendehantering om utvecklingsplaner ska göras ordentligt. HS konstaterade att samråd inte hinns med utifrån VA-planens nuvarande tidsplan. CN ansåg att alla kommuners deltagande kan ses som ett samråd. JW höll inte med eftersom kommunen själv har ansvaret om ärendehantering inte gått rätt till. MW hade önskemål att de kommunala nämnderna ska ha möjlighet att ta ställning till utvecklingsplaner under maj månad.

KS påpekade att de olika etapper som tas fram i utvecklingsplanerna får olika status, ex. ska, bör, rekommenderade åtgärder. Hur ska dem fastställas undrade KS. JW frågade även hur långt fram i tiden de ska fastställas. Ett alternativ är att fastställa utvecklingsplaner men revidera dem av fullmäktige vid behov. JW påpekade att ett nämndbeslut är osäkert så länge det inte beslutats även av kommunfullmäktige. KS summerade att huvudsyftet med begäran av kommunala VA-utvecklingsplaner är att få underlag till styrgruppens arbete med VA-plan och att uppfyllande av det kanske räcker initialt. Enligt CN kan kommunerna lämnas jobba med utvecklingsplanerna fram till deadline utan att det påverkar styrgruppens arbete med VA-plan. Sista halvåret med VA-plan bör fokuseras på de stora frågorna, gemensamma VA-nät, volymer och nya vattentäkter.

Styrgruppen beslutade att förlänga deadline för kommunala VA-utvecklingsplaner från 15 maj till 15 juni.

§87

VA-policy.

Arbetet med VA-policy fortsätter inom styrgruppen heldag torsdag 24 mars på Ålands Vatten med start kl. 08:30 för dem som kan delta. Länk till arbetsdokument kommer mailas i förväg. När genomgång av VA-policy är klart behandlas det i följande styrgruppsmöte.

Kategorier:

1. Ekonomiskt hållbar utveckling
2. Kommunikation
3. Allmänt VA
4. Enskilda VA-anläggningar/små avlopp
5. Hushållning
6. Dagvatten
7. Organisation och samarbete

§88

LR delredovisning 2.

Deadline för inlämning av delredovisning 2 är satt till 4 april i samband med styrgruppsmöte 8.

§89

Styrgruppens prioritering.

VA-utredaren frågade styrgruppen om det finns avvikande åsikter om nuvarande prioriterade frågor. Prioriteringsordningen är Utvecklingsplaner, policy, lagstiftning. Prioriteringen medför att arbetet till viss del avviker från tidigare beslutad tidsplan. Styrgruppen hade inga avvikande åsikter.

§90

Tidsplan fram till nästa styrgruppsmöte.

v.10 Styrgrupp, utvecklingsplanmöte, delredovisning.

v.11 Styrgruppsprotokoll, Utvecklingsplanmöte/arbete, ABCD sammanställning.

v.12 Utvecklingsplanmöte/arbete, Policy-utkast.

v.13 Styrgruppsberedning, utvecklingsplanmöten.

VA-utredaren meddelade att tidigare beslutad tidsplan föreslås revideras under nästa styrgruppsmöte.

§91

Politisk referensgrupp för PBL tillsatt.

Landskapsregeringen har tillsatt en politisk referensgrupp för revidering av plan- & bygglagen, se länk nedan. En intresseanmälan bland styrgruppsmedlemmarna gjordes inför VA-utredarens möte med gruppen 31 mars. Mötet ska diskutera vilka frågor som tangerar varandra i respektive projekt. MW och KS anmälde intresse att delta.

<http://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr05-2017-enskild-i1.pdf>

§92

Politikermöte under våren.

Frågan bordlades till nästa styrgruppsmöte.

§93

Lagrevideringsarbete.

MW meddelade att han snart kommer återuppta arbetet med avloppsgruppen. Mats Romlin har haft uppdrag av LR om avloppsfrågor, men har nu börjat heltid som kommuntekniker för Lemlands kommun. MW efterlyser ersättare till Romlin. Det meddelades att LR under året kommer ha en praktikant som studerar avloppsreningsteknik vilket kan stötta avloppsgruppens arbete.

§94

Övrigt.

Inga övriga frågor.

§95

Nästa möte hålls tisdag 4 april kl. 13:15 på ÅV.

§96

Mötet avslutas.